

In memoriam Tom McGovern, Richard Saitz a Rowdy Yates

Michaela Malinová

e-mail | michaela.malinova@lf1.cuni.cz

Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze

Smutných zpráv spojených s odchodem některého z našich kolegů z oboru, bohužel, bylo v posledním roce mnoho. Odešli Tom McGovern, Richard Saitz a Rowdy Yates, jejichž jména čtenáři obou našich adiktologických časopisů dobře znají.

Tom McGovern byl jedním z podporovatelů našich prvních kroků s časopisem Adiktologie a jeho laskavý a podpůrný přístup a přátelský pohled na svět byly prostě úžasné. Nikdy přitom neztrácel humor a jeho gentlemanské chování bylo pověstné. Stál při zrodu ISAJE a byl jedním z prvních, kdo myšlenku vzniku této platformy podpořil. Současně vždy velmi mile reagoval na změny v našem časopise – a to od prvního momentu, kdy jsem Adiktologii představil v roce 2004 na zasedání na Hydra Island v Řecku, tehdy ještě za osobní účasti Griffitha Edwardse...

Riche Saitze znal každý jako skvělého a úspěšného vědce, dokonalého a tvrdého pracanta, milujícího otce, vždy usměvavého, vtipkujícího a přátelsky se chovajícího gentlemana. Až do naší bostonské konference v roce 2017 jsem nevěděl, jak citlivý člověk to je. Byla to konference, kde Jean O'Reilly odcházela ze své pozice v ISAJE a my jsme s Richem připravovali malý ceremoniál. Pravděpodobně očekával docela formální rozloučení, ale já jsem strávil spoustu času tím, abych přišel na to, co by byl nejlepší dárek – a objevil jsem opravdu pěkný náhrdelník s určitými symboly blízkými Jean a její práci pro nás. Po proslovu měl Richard slzy v očích a jen mi řekl: „Hodnej kluk, miluju tyhle vazby...“ a ten večer jsme si užili. Našel jsem fotku, kterou Rich poslal z NIDA Forum :-)) jako hrdý řečník zastupující naši tehdy nově vydanou knihu Publishing Addiction Science (2017). Chybíš mi, Richi, se všemi tvými vtipy a laskavými slovy...

Rowdy Yates a Česká republika, to je samostatné téma. Nejedem z tuzemců mu vděčí za různé cesty podpory a pomoci. Ovlivnil zejména kolegy spojené s terapeutickými komunitami. Vždy jako živý otevíral složité a citlivá témata. Vždy neúnavně bojoval za kvalitu a stabilitu TK jako základních rezidenčních programů v léčbě závislostí. Byl blízkým spolupracovníkem a kamarádem klíčových postav světa komunit, včetně vzniku i rozvoje Evropské asociace terapeutických komunit. Odešel velký muž našeho oboru a dobrý kamarád. Je to ztráta také pro naše studenty, protože v době jeho působení jsme uzavřeli atraktivní Erasmus program a rozjeli spolupráci s univerzitou ve Stirlingu. Tady lze demonstrovat i to, jak vše stojí a padá na lidech, tedy na těch, kterým na něčem záleží, o něco usilují a není jim to jedno. Za jeho působení

jsme zažili úžasný start, včetně výměn pro pedagogy. Po jeho odchodu se vše rozsypalo jako domeček z karet.

Ztratit tolik blízkých přátel během jednoho roku je docela těžké...

Michal Miovský

TOM MCGOVERN

Thomas F. McGovern se narodil v Cashel County v irském Tipperary jako druhé z deseti dětí. Po šestiletém studiu v katolickém semináři a vysvěcení byl poslán do Texasu sloužit irským přistěhovalcům. Jako farář pokračoval ve vzdělávání na Texaské technické univerzitě, kde nakonec získal titul Doctor of Education (Ed.D.) v poradenské psychologii.

Pražská konference ISAJE 2010. Krátká přestávka v programu a diskuse o připravovaném workshopu. Zleva prof. Peter M. Miller, prof. Thomas McGovern a dr. Isidor Obot (foto ISAJE)

Po přestěhování do Texasu začal pít a jeho nadměrné pití ho v roce 1975 donutilo vyhledat protialkoholní léčbu. O několik let později rezignoval na aktivní kněžství.

McGovernova jedinečná kombinace osobních a profesních zkušeností a formálního vzdělání mu umožnila stát se vlivným přispěvatelem do vznikající oblasti léčby alko-

holismu. Podílel se na raných fázích poradenství v oblasti alkoholismu jako profese, od místní práce s organizacemi, jako jsou Anonymní alkoholici, k zapojení na národní úrovni při národní Asociaci odborníků na závislost (NADAAC). Jako redaktor *Alcoholism Treatment Quarterly* udělal z časopisu fórum pro ideje a výzkum v průniku vědy, klinické praxe, spirituality a procesu zotavení. Jeho schopnosti bioetika a editora z něj udělaly vlivného člena International Society of Addiction Editors, kde se věnoval otázkám střetu zájmů a etického rozhodování nejen vědců, ale také redaktorů (McGovern a kol., 2017).

Thomas F. McGovern byl dobře známý jako profesor psychiatrie na Texaské technické univerzitě, zakládající ředitel Center for Ethics and Humanities (School of Medicine) a redaktor již zmíněného čtvrtletníku *Alcoholism Treatment Quarterly*. Jeho bohatou publikační činnost lze nalézt na <https://www.researchgate.net/scientific-contributions/Thomas-F-McGovern-2065519424>. V jeho zkušenostech kněze, poradce v otázkách alkoholismu a člověka v rekonvalescenci lze hledat kořeny jeho uznání kulturní rozmanitosti a jeho chápání systémového rasismu a sociálního stigmatu. Jako lékařský pedagog ovlivnil postoje a dovednosti generací lékařů a lékařských vědců, kteří se dostali pod jeho dohled.

Thomas F. McGovern zemřel 8. května 2021 v Port Jervis, NY, ve věku 92 let.

(Volně zpracováno podle Thomas F. Babor – In Memoriam The Immortal Irishman, Thomas F. McGovern. *J Stud Alcohol Drugs*. 2022 May;83(3):452–453.

Článek citoval zdroje:

Institute of Medicine (1990). Broadening the Base of Treatment for Alcohol Problems. Washington, DC, National Academies Press.

McGovern, T, Babor, TF and Stenius, K. (2017) The road to paradise: Moral reasoning in addiction publishing. In Babor TF, Stenius K, Pates R, Mioviský M, O'Reilly J and Candon P. (Eds) Publishing Addiction Science: A Guide for the Perplexed (3rd Edition). London, UK Ubiquity Press, Pp. 299–322.

White, W. L. (2014). A life of humble service: An interview with Dr. Tom McGovern. Posted at www.williamwhitepapers.com. A Life of Humble Service: An Interview with Dr. Tom McGovern, Ed.D.)

RICHARD SAITZ

Richard Saitz byl profesorem medicíny na Bostonské univerzitě, kde po více než 10 let vedl Oddělení klinického výzkumu a vzdělávání v rámci Boston Medical Center. Byl přidruženým redaktorem *Journal of the American Medical Association*, šéfredaktorem *Journal of Addiction Medicine*, editorem sekce a jediným autorem klíčových kapitol v UpToDate o zdravém užívání látek, editorem *ASAM Principles of Addiction Medicine*, emeritním editorem *Addiction Science & Clinical Practice*, editorem *Evidence-Based Medicine* a autorem více než 200 recenzovaných článků v odborných časopisech. Též v minulosti zastával funkci prezidenta

Richard Saitz na NIDA Forum 2017 (foto NIDA)

Association for Multidisciplinary Education and Research in Substance Use and Addiction (AMERSA).

Richard Saitz měl mezinárodní reputaci v oblasti výzkumu závislosti na alkoholu a drogách. Jeho mantrou bylo „následuj důkazy“. Jeho přelomový článek na téma individualizované léčby odvykání alkoholu (R Saitz, M F Mayo-Smith, M S Roberts, H A Redmond, D R Bernard, D R Calkins. Individualized treatment for alcohol withdrawal. A randomized double-blind controlled trial. *JAMA*. 1994 Aug 17;272(7):519–23) změnil praxi týkající se přístupu k léčbě běžného problému abstinenčního syndromu od alkoholu.

Richard Saitz byl lékařem oddaným svým pacientům a výrazným zastáncem destigmatizace.

Přičinil se o rozvoj mladších kolegů v roli mentora, a to v USA i na mezinárodní úrovni. Jeho kritické a promyšlené porozumění lékařské literatuře s ohledem na řešení problémů spojených s alkoholem a drogovou závislostí, zejména pokud jde o chronické zdravotní problémy včetně infekce HIV, z něj učinilo neocenitelnou autoritu v akademické obci.

Saitzův výzkum se soustředil na screening a krátké intervence a propojení obecné zdravotní péče s tou související s látkovými závislostmi a na zlepšování kvality péče. Validoval jednopoložkové screeningové otázky doporučené National Institute on Drug Abuse a National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism.

Profesor Richard Saitz, MD, MPH zemřel 15. ledna 2022 ve věku 58 let po dlouhém boji s rakovinou pankreatu.

Zdroje

In Memoriam: Richard Saitz, MD, MPH, Boston University School of Medicine, <https://www.bumc.bu.edu/busm/2022/01/17/in-memoriam-richard-saitz-md-mp/>, January 17th, 2022 in Announcements, Featured.

Richard Saitz, beloved as clinician, mentor and teacher, dies at 58. Obituary. *Alcoholism & Drug Abuse Weekly* January 24, 2022, p. 8. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/adaw.33325>

ROWDY YATES

Dne 14. února 2022 zemřel ve věku 71 let Rowdy Yates. Profesně se věnoval adiktologické problematice od roku 1971. Za svého více než padesátiletého působení v oboru se stal uznávaným odborníkem na léčbu závislosti.

Dr. George DeLeon a prezident EFTC Rowdy Yates (vlevo) vedou zásadní dialog o fungování modelu terapeutické komunity. Tato panelová diskuse se konala v Coolmine TC v Dublinu během konference EFTC v roce 2017. (Fotografie převzata z <https://eftc.ngo/rowdy-yates/>, legenda podle https://www.youtube.com/watch?v=e_9vq0C8KUo&t=58s.)

Původně byl ovšem hudebník a zpěvák. Jeho kariéra začala v typickém stylu 60. let minulého století – s drogami přestal v roce 1969, do té doby býval pro své chování „vyhazován z kapel“, se kterými hrál. V roce 1971 spoluzaložil manchesterskou svépomocnou podpůrnou komunitu pro bývalé závislé, která byla silně ovlivněna raným hnutím terapeutických komunit. Z této podpůrné skupiny se později stal projekt Lifeline, což donedávna byla jedna z největších a nejdéle fungujících protidrogových léčebných a poradenských služeb ve Spojeném království. Rowdy Yates zde více než dvacet let pracoval v různých funkcích, jako dobrovolník, placený pracovník, manažer i generální ředitel.

Pro Rowdyho Yatese bylo charakteristické rozšiřovat hranice a rozvíjet nové způsoby práce. Vydal sérii komiksů „Smack in the Eye“ (https://michaellinnell.org.uk/michael_linnell_archive/smack_in_the_eye/pdf/A8/B25%20

[SITE%20doc.pdf](#)) s veselými postavami, která obsahovala informace o bezpečném užívání drog a bezpečném sexu. Okamžitě to pobouřilo některé úřady, které chtěly komiks zakázat, přičemž jim ušlo, že je široce čten a tvoří tak cenný zdroj informací pro ty, kteří to nejvíce potřebují.

V roce 1992 Rowdy Yates napsal a vydal publikaci „If it weren't for the alligators...“, historii prvních 21 let projektu Lifeline (<https://www.goodreads.com/book/show/5987652-if-it-weren-t-for-the-alligators>).

V roce 1993 opustil Lifeline a stal se ředitelem Scottish Drugs Training Project (SDTP) na University of Stirling. Jednalo se o organizaci nabízející další školení v oblasti léčby závislosti na drogách a alkoholu. V roce 2001, kdy byla SDTP uzavřena, se stal pracovníkem fakulty se specializací na výuku a výzkum závislosti.

Též během své kariéry zastával funkci výkonného ředitele Evropské pracovní skupiny pro výzkum v oblasti drog (EWODOR), kterou spoluzaložil s Erikem Broekaertem (<https://www.ugent.be/pp/orthopedagogiek/en/departement/staff/eric-broekaert.htm>). Byl prezidentem (později čestným viceprezidentem) Evropské federace terapeutických komunit (EFTC).

Rowdy Yates byl zakládajícím členem Phoenix Scotland Board. Jako člen představenstva se vždy soustředil na cestu zotavení klientů a lidí, kteří využívali služeb instituce. V roce 2010 spojil své dvě vášně – pro hudbu a terapeutické komunity – a napsal hymnu EFTC „In this House“ (<https://www.youtube.com/watch?v=wT8FaDCPLUo>).

V roce 2012 vydal Rowdy Yates „Wrestling with Demons“, minidisk se čtyřmi písněmi odrážejícími boje a vítězství mužů a žen usilujících o uzdravení (<https://roryyates.bandcamp.com/>). Výtěžek z prodeje minidisku byl věnován právě EFTC.

Do důchodu odešel Rowdy Yates v roce 2016, ale nepřestal publikovat až do své smrti. Publikoval hojně o otázkách závislosti, byl editorem knihy o bezdrogových terapeutických komunitách, autorem příručky o zprovoznování protidrogových a protialkoholních služeb pro skotskou vládu a příručky pro zaměstnance a členy terapeutických komunit pro Phoenix Futures, editorem knihy o uzdravě a cestách ze závislosti.

Kromě toho byl autorem nebo spoluautorem velkého množství článků v různých odborných recenzovaných časopisech. Publikoval celkem 42 prací (<https://www.researchgate.net/profile/Rowdy-Yates>).

Rowdy Yates zemřel na covid v nemocnici Ninewells Hospital v Dundee, obklopen svou rodinou.

Zdroje

<https://uk.linkedin.com/in/rowdy-yates-84827b20>
<https://eftc.ngo/rowdy-yates/>